

A9-0281/2023

3.10.2023

MIETINTÖ

EU:n valkuaisstrategiasta
(2023/2015(INI))

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta

Esittelijä: Emma Wiesner

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	21
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	23
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	24

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

EU:n valkuaisstrategiasta (2023/2015(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2018 antamansa päätöslauselman unionin strategiasta valkuaiskasvien viljelyn edistämiseksi: valkuais- ja palkokasvien tuotannon lisääminen unionin maataloudessa¹,
- ottaa huomioon 24. maaliskuuta 2022 antamansa päätöslauselman EU:n kiireellisen toimintasuunnitelman tarpeesta elintarviketurvan varmistamiseksi EU:ssa ja sen ulkopuolella Venäjän hyökättyä Ukrainaan²,
- ottaa huomioon 20. lokakuuta 2021 antamansa päätöslauselman Pellolta pöytään -strategiasta oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten³,
- ottaa huomioon vuonna 2022 julkaistun YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) raportin elintarviketurvan tulevaisuudesta ja ruoka-aineallergioista ”Thinking about the future of food safety on food allergies to certain types of novel foods and protein source”,
- ottaa huomioon heinäkuussa 2020 julkaistun yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimuksen EU:n kotieläinalasta ”Future of EU livestock: how to contribute to a sustainable agricultural sector?”
- ottaa huomioon vuonna 2022 annetun Dublinin julistuksen kotieläinten yhteiskunnallisesta roolista,
- ottaa huomioon viimeisimmän tieteellisen tiedon, mukaan lukien vuoden 2022 Dublinin julistuksen ja siihen liittyvät tieteelliset julkaisut Animal Frontier -tiedelehdessä,
- ottaa huomioon vuonna 2022 julkaistun FAO:n raportin elintarviketurvallisuuden tulevaisuudesta ”Thinking about the future of food safety – A foresight report”,
- ottaa huomioon 15. marraskuuta 2022 annetun komission tiedonannon ”Kohti vahvaa ja kestävä EU:n leväalaa” (COM(2022)0592),
- ottaa huomioon Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) ja FAO:n raportin maatalouden näkymistä vuosina 2022–2031 ”Agricultural Outlook 2022-2031”,

¹[EUVL C 390, 18.11.2019, s. 2.](#)

²[EUVL C 361, 20.9.2022, s. 2.](#)

³[EUVL C 184, 5.5.2022, s. 2.](#)

- ottaa huomioon joulukuussa 2022 annetun komission raportin EU:n maatalouden näkymistä ”EU agricultural outlook – For markets, income and environment 2022 - 2032”,
- ottaa huomioon kesäkuussa 2023 julkaistun FAO:n raportin eläinperäisestä ruoasta ja terveellisistä ruokavalioista ”Contribution of terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps”,
- ottaa huomioon vuonna 2019 julkaistun FAO:n ja Maailman terveysjärjestön (WHO) raportin kestävästä ja terveellisistä ruokavalioista ”Sustainable healthy diets – guidance principles”,
- ottaa huomioon vuonna 2021 julkaistun FAO:n raportin elintarvikkeiden elinkaariarvioinnista ”Integration of environment and nutrition in life cycle assessment of food items: opportunities and challenges”,
- ottaa huomioon 22. marraskuuta 2018 annetun komission kertomuksen kasviproteiinien kehittämisestä Euroopan unionissa (COM(2018)0757),
- ottaa huomioon 4. tammikuuta 2023 annetun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ruokaturvasta ”Drivers of food security” (SWD(2023)0004),
- ottaa huomioon 20. toukokuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Pelloilta pöytään -strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten” (COM(2020)0381),
- ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen osapuolten 21. konferenssissa (COP 21) Pariisissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyyn sopimukseen (Pariisin sopimus),
- ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta 30. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki)⁴,
- ottaa huomioon YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteet,
- ottaa huomioon YK:n World Population Prospects -väestöennusteen 2022,
- ottaa huomioon OECD:n ja FAO:n raportin maatalouden näkymistä vuosina 2021–2023 ”Agricultural Outlook 2021-2023”,
- ottaa huomioon tieteen ja tekniikan tulevaisuuspaneelin STOAn tutkimuksen vaihtoehtoisista proteiini lähteistä ”Got Protein? Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospects”,
- ottaa huomioon 10. ja 11. maaliskuuta 2022 annetun Versailles’n julistuksen,

⁴ [EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1.](#)

- ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
 - ottaa huomioon kalatalousvaliokunnan lausunnon,
 - ottaa huomioon maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan mietinnön (A9-0281/2023),
- A. ottaa huomioon, että valkuainen eli proteiini on olennaisen tärkeää sekä ihmisille että eläimille ja siksi päivittäin välttämätön ainesosa elintarvikkeissa ja rehuissa;
- B. ottaa huomioon, että covid-19-pandemia ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat vaikuttaneet voimakkaasti kauppaan EU:ssa ja maailmanlaajuisesti ja tuoneet esiin EU:n tarpeen monipuolistaa elintarvikkeiden ja rehujen toimitusketjujaan lisätäkseen avointa riippumattomuuttaan ja vähentääkseen riippuvuuttaan vain yhden tai muutaman ulkomaisen toimittajan tuotantopanoksista ja vahvistettava kasvivalkuaisen tuotantoa ja EU:n valkuaisalan yleistä häiriönsietokykyä;
- C. ottaa huomioon, että EU tuottaa 77 prosenttia käyttämästään rehuvalkuaisesta (vähän valkuaista sisältävässä rehussa osuus on 96 prosenttia ja keskinkertaisesti valkuaista sisältävässä rehussa 89 prosenttia); ottaa huomioon, että kuitenkin vain 29 prosenttia rehun tasapainottamiseen tarvittavista runsaasti valkuaista sisältävistä raaka-aineista on peräisin EU:sta, minkä vuoksi EU on erittäin riippuvainen runsaasti valkuaista sisältävien kasviperäisten tuotteiden tuonnista EU:n ulkopuolisista maista ja siten soijapapujen ja -jauhon tuonnista Yhdysvalloista ja Etelä-Amerikasta; ottaa huomioon, että etenkin Etelä-Amerikassa tämä riippuvuus johtaa usein maankäytön muutokseen ja EU:n vesijalanjäljen kasvuun sekä ympäristöongelmiin tuottajamaissa, kuten pohjaveden pilaantumiseen, vesipulaan, ravinnehävikkiin, maaperän eroosioon ja metsäkatoon, minkä vuoksi biologinen monimuotoisuus vähenee; ottaa huomioon, että valkuaiskasvien viljelyllä voi olla kielteisiä sosiaalisia ja terveysvaikutuksia tuottajamaissa ja niitä pahentavat edelleen heikot maanomistusoikeudet, maananastus, pakkokarkotukset sekä muut ihmisoikeusloukkaukset;
- D. ottaa huomioon, että huolimatta siitä, että valkuaiskasvien tuotanto on parantunut EU:ssa viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana, kotimaisesta tuotannosta on edelleen merkittävä vaje, koska myös kotieläintuotanto on kasvanut, mikä lisää EU:n voimakasta riippuvuutta runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien tuonnista EU:n ulkopuolisista maista;
- E. katsoo, että lisääntynyt kierto kasvi- ja eläinvalkuaisen välillä, kuten elintarvikkeiksi tarkoitettujen kasviproteiinien jätevirtojen käyttö rehuna eläinproteiinien tuotannossa, ja kaikenlaisien saatavilla olevien proteiinien kestävämpi tuotanto ovat ratkaisevan tärkeitä siirryttäessä kohti kestävämpiä elintarvikejärjestelmiä, joiden vaikutukset ilmastoon ja biologiseen monimuotoisuuteen ovat pienemmät; ottaa huomioon, että kasviproteiinien lisääntynyt viljely ja kulutus ovat myös siirtymän mahdollistavia tekijöitä; ottaa huomioon, että eläintuotteiden ympäristöjalanjälkeä voidaan pienentää rehun lisäaineilla, jotka auttavat eläimiä sulattamaan valkuaista ja vähentämään niiden metaani- ja ammoniakkipäästöjä;
- F. ottaa huomioon, että palkokasvit ja nurmet auttavat ylläpitämään ja parantamaan maaperän laatua ja hedelmällisyyttä, lisäämään biologista monimuotoisuutta, sitomaan

hiiltä ja typpeä sekä parantamaan vedenpidätystä; ottaa huomioon, että palkokasvien viljelyssä voidaan käyttää vähemmän kemikaaleja sisältävää lannoitetta, koska ne ovat symbioosissa maaperän bakteerien kanssa; toteaa, että palkokasvien viljely vaikuttaa heikosta taloudellisesta kannattavuudestaan huolimatta myönteisesti ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja muiden ympäristövaikutusten lieventämiseen ja rikkakasvien aiheuttaman paineen vähentämiseen ja siten ympäristö- ja ilmastohaasteisiin vastaamiseen vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden mukaisesti;

- G. ottaa huomioon, että uusilla jalostustekniikoilla voisi olla keskeinen merkitys kannattavuuden parantamisessa ja EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa muun muassa kasvattamalla satoja, lisäämällä valkuaispitoisuutta ja parantamalla laatua sekä antamalla EU:lle mahdollisuus lisätä viljelykasvien mukauttamista alueen olosuhteisiin ja parantaa niiden kykyä sietää ilmastonmuutosta ja taudinaiheuttajia;
- H. ottaa huomioon, että yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) avulla voidaan tukea valkuaiskasvien ja nurmikasvien viljelyä;
- I. ottaa huomioon, että valkuais- ja nurmikasvien jalostus tuottaa sivutuotteita, joita voidaan käyttää tavalla, joka tukee kiertotaloutta, kuten ihmisravinnoksi, uusiutuvaan energiaan, lannoitteisiin, rehuun tai vihreiden kemikaalien tuotantoon; ottaa huomioon, että kotieläimet tuottavat sivutuotteena arvokasta lannoitetta, mikä tukee EU:n häiriönsietokykyä elintarviketuotannossa; ottaa huomioon, että kasvien viljelyyn tarvittavaa typpeä saadaan pääasiassa synteettisistä lannoitteista, joiden tuotanto on kallista ja energiaintensiivistä; ottaa huomioon, että lannasta talteen otettu tyyppi (RENURE) osana lannan käsittelyjärjestelmiä sekä jätevesilietteen turvallista käyttöä lisää resurssitehokkuutta ja mahdollistaa siirtymän kohti toimivampaa kiertotaloutta;
- J. ottaa huomioon, että kotieläintuotanto voi tuottaa erittäin hyvin biosaatavia proteiineja ihmisravinnoksi;
- K. ottaa huomioon, että kaikentyyppisten viljelykasvien, myös valkuaiskasvien, viljelyssä tuotetaan biomassaa, joka on suurimmaksi osaksi ihmisravinnoksi kelpaamatonta (yksi kilo kasvivalkuaista tuottaa noin 3–5 kiloa biomassaa, joka kelpaa syötäväksi ainoastaan märehtijöille);
- L. ottaa huomioon, että paikallisesti ja kestävästi tuotettujen eläinproteiinien kulutus edistää EU:n ruokaturvaa ja lisää Euroopan maaseutualueiden elinvoimaisuutta; ottaa huomioon, että EU:ssa tuotetaan eläinproteiineja noudattaen maailman korkeimpiin kuuluvia kestävyysnormeja eläinten hyvinvoinnin, ilmaston ja ympäristön suhteen ja että eläinproteiinit ovat usein tärkeä osa tasapainoista ruokavaliota; ottaa huomioon, että EU:n karjatalous on erittäin riippuvaista runsaasti valkuaista sisältävien kasvien tuonnista ja että näitä on usein viljeltävä EU:n ulkopuolisilla viljelysmailla;
- M. ottaa huomioon, että Euroopan elintarvikehuollon häiriönsietokyvyn ja ruokaturvan vahvistaminen kuluttamalla EU:ssa tuotettuja eläinproteiineja edistää kestävämpää tuotantoa maailmanlaajuisesti;

- N. ottaa huomioon, että eläinproteiinit tarjoavat korkealaatuisia proteiineja ja ovat ihmisille biosaatavin proteiini­lähde, mikä on erityisen tärkeää hedelmällisessä iässä oleville naisille, lapsille, nuorille sekä ikääntyneille tai hauraille henkilöille;
- O. ottaa huomioon, että laajaperäinen kotieläintuotanto erityisesti syrjäisillä ja vuoristoalueilla on erittäin kestävä­ä toimintaa ja auttaa varmistamaan näiden alueiden pysymisen asuttuina;
- P. ottaa huomioon, että ke­stävä­llä vesiluonnonvaroi­sta peräisin olevalla valkuaisella voidaan edistää maailmanlaajuisia ruokaturvaa, ravitsemusta ja terveellisiä tasapainoisia ruokavali­oita; ottaa huomioon, että intensiiviseen vesiviljelyyn voi usein liittyä erilaisia kielteisiä ympäristövaikutuksia, kuten kemikaalien tai antibioottien käytön seuraukset; ottaa huomioon, että levät voivat tarjota mahdollisuuden vähentää vesiviljelyn kielteisiä ympäristövaikutuksia;
- Q. ottaa huomioon, että vaihtoehtoiset proteiinit, kuten sienet tai käymistuotteet, edellyttävät runsaasti hiilihydraatteja sisältäviä tuotantopanoksia; ottaa huomioon, että niiden tuotannossa voitaisiin hyödyntää perinteisestä elintarviketuotannosta peräisin olevia tähteitä ja jätevirtoja, mikä edistäisi toimivampaa kiertotaloutta; ottaa huomioon, että EU:n jätelainsäädäntö aiheuttaa raskasta sääntelytaakkaa elintarvikelijätettä käsitteleville tuottajille;
- R. ottaa huomioon, että hyönteisvalkuaisen potentiaali ihmisten ja erityisesti eläinten ravinnoksi kasvaa ja voisi mahdollisesti vähentää EU:n riippuvuutta valkuaisen tuonnista; toteaa, että tarvitaan enemmän tietoa hyönteiskasvatuksen kestävy­ydestä ja että kuluttajille olisi annettava heidän haluamaansa ja heille kuuluvaa selkeää tietoa hyönteisainesosien käytöstä erilaisissa lopputuotteissa;
- S. ottaa huomioon, että kaiken­tyyppisen ke­stävästi tuotetun valkuaisen, etenkin kasvi- ja eläinvalkuaisen, markkinat ovat kehittyneet viime vuosina; ottaa huomioon, että niiden tuotanto tarjoaa eurooppalaisille viljelijöille ja ruoantuottajille lukuisia mahdollisuuksia; ottaa huomioon, että kasviproteiineilla on jo suuri ja kasvava kulutuskysyntä, hyväksyntä ja tekninen kypsyy­ys;
- T. ottaa huomioon, että kuluttajat haluavat lisää avoimuutta ja tietoa elintarvikkeiden ke­stävy­ydestä; ottaa huomioon, että ei ole olemassa vapaaehtoisia standardoituja merkintöjä tai tuoteselosteita, joilla varmistettaisiin joko ihmisravinnoksi tai eläinten rehuksi ja rehun lisä­aineiksi tarkoitettujen proteiinien ympäristöke­stävyys;
- U. toteaa, että on tärkeää omaksua arvoketjuun perustuva lähestymistapa lisäarvon luomiseksi ke­stävästi tuotetuille proteiineille ja erityisesti kasviproteiineille, koska paikallista alkuperää olevien, korkeaa lisäarvoa tuovien tuotteiden tuotanto vahvistaa arvoketjua ja kannustaa viljelijöitä investoimaan;
- V. toteaa, että viljelijät on otettava mukaan kaikkien valkuaislähteiden ke­stävä­ä tuotantoa koskevaan tutkimukseen ja innovointiin ja että siinä olisi lisättävä kasvi- ja eläinvalkuaisen painotusta, koska EU:ssa sekä yksityinen että julkinen tutkimus ja innovointi ovat keskittyneet pääasiassa viljoihin ja öljysiemeniin viime vuosikymmeninä;

- W. ottaa huomioon, että yleinen koulutus ja tietämyksen siirto tavoittaa vain noin 10 prosenttia EU:n tiloista; katsoo, että on ratkaisevan tärkeää investoida edelleen viljelijöille suunnattuihin koulutus- ja neuvontapalveluihin, jotta voidaan levittää taitotietoa valkuaiskasveista, parhaista käytännöistä, käyttäytymisen muutoksista, nurmikasvien viljelystä ja proteiinin uuttamisesta vaihtoehtoisista lähteistä;

Selkeä tarve kattavalle EU:n valkuaisstrategialle valkuaispotentiaalın parantamiseksi

1. kehottaa komissiota esittämään pikaisesti kokonaisvaltaisen ja tavoitteellisen EU:n valkuaisstrategian, joka kattaa kaikenlaisen valkuaisen, erityisesti kasvi- ja eläinvalkuaisen, kestäväen tuotannon ja kulutuksen EU:ssa ja jolla otetaan käyttöön tehokkaita toimenpiteitä EU:n avoimen valkuaisomavaraisuuden vahvistamiseksi lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä; korostaa, että valkuaiskasvien ja kasvivalkuaisen tuotanto olisi asetettava etusijalle;
2. katsoo, että EU:n valkuaisstrategian olisi perustuttava
 1. visioon ihmisten tarpeita ja vaatimuksia vastaavista strategisista ja kestäväistä EU:n valkuaisuotannosta ja kauppaverroista
 2. toimintasuunnitelmaan EU:n kasvivalkuaisen tuotannon ja kulutuksen lisäämisestä
 3. parempiin edellytyksiin sekä kasvi- että eläinvalkuaisen kestävämmälle tuotannolle EU:ssa
 4. kestävien valkuaisjärjestelmien kehittämiseen elintarvikkeita ja rehuja varten
 5. kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jonka on katettava viljelijät ja elintarvikkeiden koko arvoketju, ottaen huomioon kiertotalouden periaatteet
 6. konkreettisiin tieteellisesti perusteltuihin politiikkatoimiin, joilla edistetään kestävästi tuotettua valkuaista koskevaa kehitystä, innovointia ja tutkimusta;

Visio EU:n valkuaisuotannon lisäämisestä

3. korostaa, että geopoliittisesta ja strategisesta näkökulmasta sekä ruokaturvan varmistamiseksi EU:n häiriönsietokykyä on vahvistettava huomattavasti elintarvikkeiden ja rehun tarjonnan kaltaisilla keskeisillä aloilla, ja katsoo, että tämä on tehtävä vähentämällä mahdollisuuksien mukaan riippuvuutta ainoastaan yhden tai muutaman toimittajan maataloustuotteista ja resursseista siten, että vahvistetaan kotimaista tuotantoa, ja tukemalla EU:n kilpailukykyä, jotta vältetään markkinoiden keskittyminen muutamalle keskeiselle toimijalle; korostaa siksi, että EU:n on lisättävä kasvivalkuaisen tuotantoa ja että tämä voidaan toteuttaa vain vaiheittain, jotta viljelijät ja markkinat voivat mukautua siihen;
4. korostaa, että kestävä, monipuolinen ja kotimainen valkuaisuotanto on tunnustettava EU:n elintarvike- ja rehujärjestelmän keskeiseksi osaksi, jotta varmistetaan turvallisten ja laadukkaiden elintarvikkeiden ja rehujen riittävä saatavuus ja ylläpidetään toimivia ja

häiriönsietokykyisiä elintarvikeketjuja ja kauppavirtoja; korostaa tavoitetta saavuttaa kestävämpi ja monipuolisempi valkuaistarjontaa EU:n elintarvikejärjestelmässä;

5. katsoo, että valkuaiskasvien ja nurmikasvien viljelystä voi olla paljon hyötyä maaperän laadulle, ilmastolle ja biologiselle monimuotoisuudelle ja että se voi tietyissä olosuhteissa vähentää tuotantopanoksia, kuten lannoitteita ja kasvinsuojeluaineita; huomauttaa, että laajaperäinen nurmeen perustuva karjankasvatus vastaa myös eläinten luonnollisia ruokavaliotarpeita ja sillä voi olla positiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ilmastomuutoksen torjuntaan, minkä lisäksi se voi edistää kiertotaloutta; korostaa viljakasvien ja nurmen, erityisesti nurmi- ja apilalaitumien, merkitystä kotieläinten rehunlähteenä ja katsoo, että jäsenvaltioiden olisi harkittava palkokasveja ja nurmikasveja koskevien ekojärjestelmien käyttöönottoa ja luotava erityisiä valkuaiskasvirahastoja, kuten jotkut jäsenvaltiot ovat tehneet; painottaa, että laajaperäinen kotieläintuotanto erityisesti syrjäisillä ja vuoristoalueilla on kestävää toimintaa ja tarjoaa paikallisväestölle lisäkannustimia asua näillä alueilla;
6. huomauttaa, että valkuaisstrategiassa olisi tuettava ympäristösiirtymää kehittämällä kestäviä valkuaislähteitä ja edistettävä sekä avointa EU:n valkuaisomavaraisuutta että EU:n viljelijöiden ja maaseutualueiden selviytymiskykyä; panee merkille valkuaislähteiden merkityksen kiertotaloudessa ja katsoo, että kiertotalouden kehittäminen ja kaikkien saatavilla olevien proteiinityyppien, erityisesti kasvi- ja eläinproteiinien, tuotannon varmistaminen voi edistää ihmisten terveyden korkean tason ylläpitämistä ja mahdollistaa siirtymisen aidosti kestäviin elintarvikejärjestelmiin; muistuttaa kestäväen karjankasvatuksen ja viljelykasvien viljelyn kierron merkityksestä;
7. katsoo, että kasviproteiinien kestäväen tuotannon kehittäminen EU:ssa sekä kotieläintuotannon kestävyuden parantaminen muun muassa lisäämällä kiertoa elintarvikkeiden ja rehujen arvoketjuissa ovat toimivia tapoja vastata moniin EU:n yhteiskunnallisiin, ympäristö- ja ilmastohaasteisiin sekä torjua metsäkatoa, tuotannon siirtymistä pois EU:sta ja liikakalastusta EU:n ulkopuolelle; katsoo, että viljelijöillä voisi olla keskeinen rooli häiriönsietokykyisen valkuaisjärjestelmän rakentamisessa, jos heitä tuetaan asianmukaisesti ja jos otetaan huomioon, että valkuaisuotanto edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa kestäviin ja häiriönsietokykyisiin elintarvikejärjestelmiin;
8. korostaa, että tuotannon siirtämiseen EU:n ulkopuolelle ja naudanlihan tai valkuaiskasvien, kuten soijapapujen, tuontiin liittyy toisinaan metsäkatoa, kestävättömiä maankäytön muutoksia ja kielteisiä ympäristövaikutuksia, kuten maaperän eroosiota ja pohjaveden pilaantumista, sillä EU:n ulkopuolisten tuottajien kestävyys-, sääntely- ja eettiset normit voivat olla alhaisempia kuin EU:n tuottajilla; katsoo, että tuontituotteiden olisi täytettävä vastaavat kestävyysvaatimukset, jotta voidaan parantaa EU:n tuottajien kilpailukykyä ja estää EU:n tuotannon siirtyminen ulkomaille;
9. kiinnittää huomiota valkuaisien, mukaan lukien eläinproteiinien, jatkuvasti kasvavaan maailmanlaajuiseen kysyntään;
10. palauttaa mieliin EU:n sitoutumisen YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin sekä EU:n maatalouden ja vesiviljelyn merkittävän panoksen kestävästi tuotettujen proteiinien

tarjontaan ottaen samalla huomioon EU:n valkuaistuotannon panoksen kestäväen kehityksen tavoitteisiin;

11. katsoo, että unionin elintarvikeomavaraisuuden vahvistaminen on keskeinen tavoite, joka edellyttää tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja vahvaa tukea Euroopan maatalousalalle;

Paremmat edellytykset valkuaistuotannolle EU:ssa

12. korostaa, että valkuaistuotanto alkaa viljelijöistä ja heidän lisäksi kalastajista ja vesiviljelijöistä, joten heidän on siksi oltava strategian keskiössä, koska he ovat avain häiriönsietokykyisen valkuaisjärjestelmän kehittämiseen; korostaa, että kannattava maatalous-, elintarvike- ja rehuala on edellytys vahvalle valkuaisalalle EU:ssa; kehottaa siksi komissiota tutkimaan mahdollisuuksia tarjota kannattava liiketoimintamalli viljelijöille, jotta heitä voidaan auttaa muuntamaan viljelykasvinsa kiinnostaviksi elintarvikkeiksi ja rehuiksi lisäämällä viljelykasvien vastustuskykyä sekä parantamalla valkuaiskasvien satoja ja valkuaisen laatua;
13. korostaa, että EU:n rehuvalkuaistasetta koskevan katsauksen mukaan kaikki kasviperäiset valkuaistyypit voivat osaltaan lisätä valkuaistuotantoa EU:ssa: valkuaiset, joiden valkuaispitoisuus on alle 15 prosenttia (rehut, viljat), valkuaiset, joiden valkuaispitoisuus on keskinkertainen eli 15–30 prosenttia (kuivarehut, vehnäleseet), valkuaiset, joiden valkuaispitoisuus on suuri eli 30–50 prosenttia (öljykakut), valkuaiset, joiden valkuaispitoisuus on erittäin suuri eli yli 50 prosenttia (tärkkelysteollisuuden sivutuotteet, perunaproteiinit, käsitellyt eläinproteiinit, hyönteisproteiinit); korostaa myös, että eläinproteiinien tutkimus voi osaltaan lisätä tätä tuotantoa;
14. tähdentää, että eurooppalaisen maatalouden ja eurooppalaisten yritysten on parannettava kilpailukykyään elintarvikkeiksi ja rehuksi tarkoitettujen proteiinien alalla ja että maatalousala on riippuvainen kestävästä ja kohtuuhintaisista tuotantopanoksista, kuten energiasta, rehusta, rehun lisäaineista, hyvästä kasvimateriaalista, lannoitteista ja hyvälaatuisesta maaperästä; katsoo, että eurooppalaisten valkuaistuottajien kilpailukykyyn lisäämiseksi kannustimia on lisättävä ja että valkuaistuotannon tarpeetonta sääntelytaakkaa on kevennettävä;
15. toteaa, että rehun lisäaineet ovat tärkeitä päästöjen vähentämisessä, proteiinin sulavuuden parantamisessa sekä asianmukaisten ruokintastrategioiden ja rehujen koostumuksen muutoksen varmistamisessa; korostaa, että on lyhennettävä rehun lisäaineiden hyväksymisaikaa ja sallittava enemmän joustoa; korostaa, että lupien uusimisprosessi on laadittava sellaiseksi, että se ei aiheuta tehokkaiden lisäaineiden vähittäistä käytöstä poistamista;
16. muistuttaa, että kasvivalkuaisen tuotantoa on mahdotonta lisätä ilman laadukkaita kasvimateriaaleja; muistuttaa, että uudet jalostustekniikat tarjoavat mainioita mahdollisuuksia kehittää kunkin alueen olosuhteisiin sopeutuneita kasveja ja lajeja, jotka on optimoitu eurooppalaisiin olosuhteisiin; katsoo, että viljaa, valkuaiskasveja ja nurmikasveja koskevaa tutkimusta ja kehittämistä on lisättävä, jotta voidaan parantaa niiden ravintoarvoa, paikallisiin olosuhteisiin sopeutumista ja kykyä sietää luonnonuhkia;

17. kehottaa hyväksymään nopeasti puitteet, jotka on räätälöity uusiin jalostustekniikoihin, jotta uusien ja kestävien kasvilajikkeiden, myös valkuaiskasvien, kehittäminen olisi nopeampaa;
18. katsoo, että tuholaiden ja taudinaiheuttajien torjunnalla on ratkaiseva merkitys valkuaiskasvien satojen onnistumiselle, minkä vuoksi tuholaiden ja taudinaiheuttajien esiintymisen, kehityksen ja leviämisen seuranta ja tieteellinen tutkimus on ratkaisevan tärkeää; toteaa, että tehokkaiden toimenpiteiden kehittäminen tuholaiden ja taudinaiheuttajien aiheuttamien taloudellisten vahinkojen vähentämiseksi sekä vaihtoehtoisten toimenpiteiden kehittäminen teknisten innovaatioiden, kuten täsmäviljelyn tai robotiikan, hyötyhyönteisten tai vähäriskisten torjunta-aineiden kautta on tärkeää eurooppalaisen valkuaisuutannon lisäämiseksi kokonaisuudessaan;
19. katsoo, että nurmen lannoittaminen lannalla tukee viljelijöiden omavaraisuutta valkuaisen osalta; katsoo, että oikein lannoitettu nurmi on edelleen ylivoimaisesti edullisin, tehokkain ja kestävin valkuaislähte märehtijöille; kehottaa komissiota ehdottamaan viipymättä toteutetut ympäristöarvioinnit huomioon ottaen keskipitkän ja pitkän aikavälin politiikkatoimia ravinnekierron sulkemiseksi, kuten vaihtoehtoisten orgaanisten tuotteiden, esimerkiksi mädätteestä, biojätteestä, muista lannasta saatavista tuotteista ja elintarvike- ja teollisuusjätteestä talteen otetun typen, käytön mahdollistaminen, luokittelemalla ne tieteellisten perusteiden pohjalta kemiallisten lannoitteiden korvaajiksi, jotta viljelijät voivat vähentää riippuvuuttaan kemiallisista lannoitteista ja lisätä maatalolla kiertoa ja kestävää kotieläintuotantoa ottamalla talteen ja käyttämällä uudelleen lannan kaltaisia jäämiä;
20. muistuttaa, että biometaanin, biokaasun, biopolttoaineiden tai muiden biopohjaisten kemikaalien, joissa käytetään biojätevirtoja, tuotanto on yksi kestävämpää tuotantoa aikaansaava tekijä ja merkittävä tulonlähde, joka korostaa runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien arvoa ja lisää viljelijöiden halukkuutta hyödyntää niiden tarjoamia liiketoimintamahdollisuuksia; toteaa, että se tarjoaa samalla kestäviä vaihtoehtoja fossiilisille polttoaineille sekä auttaa vähentämään merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä; painottaa, että elintarvikkeissa ja rehuissa käytettävän kasvivalkuaisen tuotannon kasvu voisi johtaa siihen, että sivutuotteita käytetään enemmän bioenergiana siten ja nostaa valkuaiskasvien tuotannon taloudellista arvoa; katsoo tältä osin, että on varmistettava johdonmukaisuus EU:n eri politiikkojen välillä;
21. toteaa, että uusiutuvan energian tuotanto tilatasolla on usein yhteydessä valkuaisuutantoon ja että sitä olisi edelleen helpotettava, jolloin valkuaisuutannon kasvu voi auttaa EU:ta tehostamaan bioenergiatuotteiden tuotantoa;
22. toteaa, että runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien kehittäminen, viljely ja hyödyntäminen edellyttävät usein uusia hoitokäytäntöjä ja viljelijöiden välistä yhteistyötä, ja katsoo, että sen vuoksi olisi analysoitava, olisiko YMP:ssä otettava huomioon mahdollisuus uusiin organisaatiorakenteisiin;
23. korostaa, että jotta voidaan lisätä investointeja terveempään maaperään ja uusiin viljelykiertokäytäntöihin, pitkän aikavälin tavoitteisiin on liitettävä yhteiskunnalle tuotettujen palvelujen arviointi;

Asianmukaisen ja toimivan kiertotalouden varmistaminen tunnustamalla sekä kasvi- että eläinvalkuaisen täydentävä rooli järjestelmässä

24. korostaa kestävästi tuotetun kasvi- ja eläinvalkuaisen huomattavaa potentiaalia ja lisäarvoa sekä sitä, että alan kestävä kehitys hyödyttää eurooppalaisia viljelijöitä, maaperän laatua, ravinnekiertoa, biologista monimuotoisuutta, ilmastoa, kiertotaloutta ja ihmisten terveyttä; korostaa myös, että se on strategisesti tärkeää EU:n ruokaturvan kannalta;
25. korostaa, että toimintapolitiikoilla on luotava tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille sidosryhmille ja tuotteille ja että valkuaisen kulutuksen on oltava kestävämpää; tukee politiikkatoimia, jotka mahdollistavat sen, että kuluttajat voivat vertailla tuotteiden kestävyyttä, kuten kestävää elintarvikejärjestelmää koskevassa tulevassa lainsäädäntökehityksessä todetaan;
26. korostaa karkearehun, kuten nurmikasvien ja apilanurmen, merkitystä erityisesti yhdessä kotieläintuotannon kanssa valkuaislähteenä ja nurmien mahdollisia myönteisiä sivuvaikutuksia biologiselle monimuotoisuudelle; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään YMP:n välineitä, kuten ekojärjestelmiä, näiden valkuaislähteiden tuotantoon kannustamiseksi näissä järjestelmissä; korostaa, että märehitöiden kasvattaminen on tehokas tapa muuttaa pysyvä nurmi ihmisravinnoksi; korostaa sellaisten hankkeiden merkitystä, joissa tuotetaan elintarvikkeita ja rehuja varten korkealaatuisia valkuaisaineita nurmialueilta biojalostuksen avulla ja joissa samalla pystytään tuottamaan bioenergiatuotteita sivutuotteena; katsoo, että biojalostuksen tutkimukseen ja kaupalliseen hyödyntämiseen on osoitettava enemmän rahoitusta;
27. muistuttaa, että eläinvalkuaisen tuotanto, joka perustuu rehuna käytettäviin syötäväksi kelpaamattomiin resursseihin, kuten rehukasveihin ja valkuaiskasvien jalostuksen sivutuotteisiin, edistää merkittävästi kiertoa minimoimalla elintarvikejätettä, tuottaa merkittävää lisäarvoa valkuaiskasvien tuotannolle ja on lisäksi keskeisessä asemassa dynaamisten maaseutualueiden, maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun varmistamisessa;
28. kehottaa tuottamaan EU:ssa soijapapuja kasvivalkuaisen lähteeksi kannustamalla investointeihin tutkimukseen ja kehitykseen sadon laadun ja määrän parantamiseksi; kiinnittää huomiota tarpeeseen varmistaa rahoituksen saatavuus ja tarjota lisätukea maataloustuottajille, myös pientuottajille, soijapapujen tuotannon lisäämiseksi EU:ssa; pitää tarpeellisena tunnistaa ja edistää soijan viljelyä koskevia maatalouden parhaita käytäntöjä EU:ssa, mukaan lukien kestävien tuotantotekniikoiden käyttö ja ympäristönsuojelua koskevien sääntöjen noudattaminen; kiinnittää huomiota tarpeeseen vähentää riippuvuutta EU:n ulkopuolisista maista peräisin olevasta soijasta eläinten rehuissa;
29. korostaa, että tutkimusohjelmissa olisi keskityttävä valkuaiskasveihin, jotka soveltuvat Euroopan ilmasto- ja kasvuolosuhteisiin ja jotka voidaan integroida nykyisiin viljelyjärjestelmiin; katsoo, että on tärkeää tukea viljelijöitä tässä siirtymässä, poistaa näille markkinoille pääsyn esteet ja auttaa viljelijöitä hyötymään näistä uusista arvoketjuista;

30. kehottaa lisäämään sellaisten kasvilajikkeiden tutkimusta ja kehittämistä, jotka tarjoavat lisää valkuaislähteitä ja joilla on lyhyet tuotantocyklit, jotta ne soveltuvat välikasveiksi nykyisissä viljelykierroissa;
31. kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään kaikkia käytettävissä olevia YMP:n kannustimia palkokasvien viljelyn lisäämiseksi, mukaan lukien tuotantosidonnainen tuki, maatalouden ympäristötoimenpiteet, neuvontapalvelut ja uudet alakohtaiset ohjelmat; katsoo, että lisäksi elintarvikkeiksi käytettävien palkokasvien kysynnän lisäämiseen tähtäävät menekinedistämiskampanjat voisivat auttaa EU:n tuotannon lisäämisessä;
32. toteaa, että kestäväenä valkuaiskasvina hampulla on vahvaa potentiaalia, ja korostaa tarvetta yhdenmukaistaa sen sääntelyä EU:n tasolla, jotta helpotetaan sen viljelyä ja muuntamista elintarvikkeiksi ja rehuksi;
33. korostaa, että on tärkeää soveltaa kestävyysnormeja tuontituotteisiin, suojella eurooppalaisten tuottajien kilpailukykyä ja varmistaa avoin tiedottaminen kuluttajille;
34. toteaa, että vuoden 1992 Blair House -sopimus jarruttaa edelleen merkittävästi öljykasvien kehitystä EU:ssa, minkä vuoksi katsoo tarpeelliseksi tutkia mahdollisuutta tarkistaa mainittua sopimusta;
35. korostaa, että EU:n kalastusala tarjoaa ihmisille tärkeän kestäväen korkealaatuisen valkuaislähteen tuoreen kalan muodossa ja että kalastusalan elinkelpoisuus on säilytettävä;
36. korostaa kestäväen kalastus- ja vesiviljelyalan merkitystä ruokaturvan varmistamisessa ja terveelliseen ja korkealaatuiseseen proteiiniin perustuvissa ruokavalioissa; korostaa, että kestäväillä kalastus- ja vesiviljelytuotteilla voi olla tärkeä rooli kestäväen elintarvikejärjestelmän kehittämisessä; kehottaa komissiota varmistamaan, että tulevassa EU:n valkuaisstrategiassa tunnustetaan kalastus- ja vesiviljelyalojen merkitys ja otetaan huomioon tarve jatkaa siirtymistä kestävämpään kalastukseen ja vesiviljelyyn, mihin kuuluu eläinten hyvinvoinnin parantaminen vesiviljelyssä, sillä se voi johtaa tautien ja antibioottien käytön vähenemiseen ja terveempiin ekosysteemeihin, kun otetaan huomioon EU:n korkeat kestävyysvaatimukset; painottaa, että on tärkeää ottaa ala mukaan EU:n valkuaisstrategian kehittämiseen;
37. korostaa, että EU on kalastus- ja vesiviljelytuotteiden nettotuojaja, koska lähes 60 prosenttia EU:n kokonaiskulutuksesta tuodaan; katsoo siksi, että EU:n kalastus- ja vesiviljelyalojen taloudellista kannattavuutta ja yleistä kestävyyttä on vahvistettava ottaen huomioon niiden kolme ulottuvuutta (taloudellinen, ympäristö- ja sosiaalinen ulottuvuus), jotta voidaan vähentää EU:n kasvavaa riippuvuutta tuonnista; korostaa kestävien kalastus- ja vesiviljelyalojen merkitystä EU:n valkuaisstarjonnalle ja erityisesti pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastajien sekä äyriäisten ja nilviäisten kerääjien tärkeää roolia sekä EU:ssa että muualla;
38. korostaa, että kalastus- ja vesiviljelytuotteiden säännöllinen kulutus on olennainen osa terveellistä ruokavaliota ja että kalankulutuksella voidaan sen sydänterveyttä edistävien ominaisuuksien ansiosta torjua huomattavasti ruokavalioon liittyviä sairauksia, kuten sydän- ja verisuonisairauksia; on siksi huolissaan kalankulutuksen vähenemisestä EU:ssa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään erityisesti paikallisilta tuottajilta

peräisin olevien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden osuutta ravintoon liittyvissä toimissaan ja ohjelmissaan ja ottamaan huomioon WHO:n ohjeet vesiluonnonvaroista peräisin olevien elintarvikkeiden kulutuksesta, erityisesti edistämällä niiden kulutusta tiettyjen ryhmien, kuten nuorten, keskuudessa ja jopa joko sisällyttämällä niitä koulujen ruokalistoilta tai lisäämällä niiden kulutusta kouluissa ja ohjelmissa, joilla pyritään puuttumaan erityisiin ravitsemuksellisiin puutteisiin; muistuttaa lisäksi, että direktiivissä 2006/112/EY⁵ annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus soveltaa alennettuja alv-kantoja elintarvikkeiden tarjontaan ja siihen liittyviin palveluihin, ja kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään tätä mahdollisuutta kalatuotteiden osalta kalankulutuksen edut huomioon ottaen;

39. katsoo, että kestävä vesiviljely on tärkeä valkuaisen tuottaja ja että levien käyttö elintarvikkeiden tai rehujen lisäaineina tarjoaa mahdollisuuden osittain vähentää kotieläinten päästöjä ja on hyvä rehujen valkuaislähde; toteaa, että levät ja mikrolevät voivat olla merkittävä täydentävä valkuaislähde osana kestävää elintarvikkeiden tuotantojärjestelmää, ja kehottaa komissiota sisällyttämään tämän EU:n valkuaisstrategiaan; korostaa innovoinnin ja uusien yritysten tarjoamia mahdollisuuksia kehittää uusia kalanrehuja, joiden hiilijalanjälki on pienempi ja joiden vaikutus biologiseen monimuotoiseen on vähäisempi; korostaa myös, että on tarpeen vähentää edelleen vesiviljelyn aiheuttamaa vesien pilaantumista; korostaa, että kehitystyön ja kestävänn innovoinnin jatkaminen kasvivalkuaisen tuotannon ja täydentävien valkuaislähteiden aloilla on tehokas tapa vastata moniin EU:n kalastus- ja vesiviljelyalan ympäristö- ja ilmastohaasteisiin;
40. korostaa, että vesiviljely ja meriviljely EU:ssa voivat edistää paljon nykyistä enemmän kestävää elintarviketuotantoa ja tarjota terveellisempää, oikeudenmukaisempaa ja kestävämpää valkuaisa, jonka tuotannossa ollaan vähemmän riippuvaisia kalapohjaisesta rehusta eikä käytetä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen (LIS-kalastus) saaliista valmistettavan kalajauhon ja kalaöljyn tuotannosta saatua rehua; korostaa tarvetta parantaa vesieläinten hyvinvointia, koska se merkitsee vähemmän tauteja ja vähemmän antibiootteja sekä terveempiä ekosysteemejä; suhtautuu myönteisesti kestävämpää ja kilpailukykyisempää EU:n vesiviljelyä koskeviin strategisiin suuntaviivoihin kaudelle 2021–2030 ja huomauttaa, että vesiviljelyn kehittämistä koskevissa monivuotisissa strategisissa suunnitelmissa esitettyjen uudistusten täytäntöönpanoa on seurattava ja edistettävä kestävänn tuotannon lisäämiseksi; toistaa vaatimuksensa sellaisen vankan, luotettavan, ennakoitavan, yksinkertaistetun ja yritysystävällisen oikeudellisen kehyksen luomisesta, jolla tuetaan kestävänn vesiviljelyn kehittämistä;
41. korostaa, että jos hyönteiset täyttävät tiukat turvallisuusvaatimukset, niitä voitaisiin pitää hyödyllisenä kiertotalouteen perustuvana vaihtoehtoisena valkuaislähteenä erityisesti luonnonmukaisessa ja perinteisessä eläinten ravinnossa, sillä ne vähentävät EU:n valkuaisvajetta ja lisäävät kiertoa maataloudessa; toteaa, että kiertotalouteen perustuvan kestävänn maatalouden kehittämistä haittaa perusteeton sääntely, kuten kiello käyttää biohajoavaa jätettä hyönteisten rehuna tai proteiinikäymiseen; korostaa, että kiinnostus tätä tuotantoa kohtaan kasvaa ja että tuotantokustannukset laskevat, kunhan

⁵ Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28. marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä. EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1.

mittakaavaetuja saavutetaan; on huolissaan hyönteisten laajamittaisen kasvatuksen suuresta energiatarpeesta ja korostaa, että ympäristöön, terveyteen ja eläinten hyvinvointiin kohdistuvia sekä sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia on analysoitava;

42. katsoo, että uuselintarvikkeita koskevan lainsäädännön nojalla myönnettyjen lupien olisi perustuttava tuotteiden mahdollisimman korkeisiin elintarviketurvallisuustakeisiin ja että niiden vaikutusta ihmisten terveyteen ja ympäristöön olisi tarkasteltava ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti; korostaa, että lupamenettelyn on oltava avoimempi ja tehokkaampi ilman, että tiukkoja elintarviketurvallisuusnormeja heikennetään; korostaa, että uusien proteiinien tuotannon kehittämisessä on noudatettava yksi terveys -lähestymistapaa ja asiaankuuluvaa eläinten hyvinvointia koskevaa ja ympäristölainsäädäntöä;
43. kehottaa komissiota esittämään ihmisravinnoksi tarkoitettuja uuselintarvikkeita koskevan kattavan vaikutustenarvioinnin eurooppalaisen maatalousmallin, yhteiskunnan, ihmisten terveyden, ympäristön ja talouden näkökulmasta; korostaa, että olisi harkittava ennalta varautumisen periaatetta;
44. toteaa, että solupohjaisiin elintarvikkeisiin, joita tuotetaan viljelemällä kasveista ja eläimistä eristettyjä soluja, liittyy eettisiä, sosiaalisia, ympäristöön liittyviä ja taloudellisia haasteita ja että uuselintarvikkeita koskeva asetus⁶ ei ole tarkoituksenmukainen; korostaa, että kuluttajien edut ja odotukset on otettava paremmin huomioon;
45. kehottaa komissiota varmistamaan, että EU:ssa elintarvikkeet ovat peräisin kestävästä viljelyjärjestelmistä; muistuttaa kestävästä elintarviketuotannon, luonnon, viljelijöiden ja maaseudun kehittämisen välisestä yhteydestä ja korostaa viljelijöiden tuottamia lisäarvoa ja ekosysteemipalveluja;
46. kehottaa lisäämään proteiinien turvallisuutta ja kestävästä tuotantoa EU:ssa ja niiden vaikutuksia koskevaa tutkimusta ja kehittämistä yksi terveys -lähestymistavan pohjalta; korostaa, että tarvitaan kiireellisesti julkista ja yksityistä tutkimusta, tutkimusinfrastruktuureja ja demonstrointimahdollisuuksia häiriönsietokykyisen EU:n valkuaisjärjestelmän kehittämiseksi; korostaa EU:n tutkimuslaitosten tärkeää roolia, jotta EU:n elintarvikejärjestelmästä saadaan entistäkin tehokkaampi ja kestävämpi;

Kokonaisvaltainen lähestymistapa, joka kattaa koko elintarvikkeiden arvoketjun

47. korostaa, että tarvitaan parempaa koordinaointia ja yhteistyötä toimitusketjun sidosryhmien välillä koko arvoketjussa, jotta voidaan luoda nykyistä parempia yhteyksiä viljelijöiden, jalostajien ja vähittäismyyjien välillä; korostaa, että toimijoiden välistä entistä vahvempaa kollektiivista yhteistyötä muun muassa viljelijäjärjestöiden ja maatalousosuuskuntien kautta olisi aktiivisesti edistettävä suurempaa lisäarvoa tuottavien toimitusketjujen muodostamiseksi;

⁶ Asetus (EU) 2015/2283, annettu 25. marraskuuta 2015, uuselintarvikkeista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 258/97 ja komission asetuksen (EY) N:o 1852/2001 kumoamisesta [EUVL L 327 11.12.2015, s. 1.](#)

48. kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita ja sidosryhmiä käyttämään kaikkia YMJ-asetukseen⁷ suunniteltuja sääntöjä tehokkaiden ja innovatiivisten ketjujen hyväksi; kehottaa sidosryhmiä kehittämään sopimusten tekoa tuotannon suunnittelemiseksi pitkällä aikavälillä; katsoo, että tuottajajärjestöillä, erityisesti osuuskunnilla, sekä toimialajärjestöillä on keskeinen rooli valkuaisen arvoketjujen jäsentämisessä ja vahvistamisessa;
49. korostaa kuluttajien hyväksynnän ja kuluttajille tiedottamisen merkitystä; korostaa, että kasvipohjaisten ja vaihtoehtoisten proteiinien tuotannon on vastattava kuluttajien odotuksia, mikä edellyttää näiden proteiinien toimivuuden parantamista maun, rakenteen, ravintoarvon ja hinnan suhteen;
50. toteaa, että kuluttajat ovat yhä tietoisempia kuluttamistaan elintarvikkeista ja siitä, miten ne on tuotettu; toistaa kehoituksensa antaa kuluttajille enemmän tietoa eri elintarvikkeiden, myös proteiinien, ympäristövaikutuksista sekä tietoa niiden tuotannosta, jotta voidaan edistää oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöystävällistä elintarvikejärjestelmää; suhtautuu myönteisesti komission Pellolta pöytään -strategiassa ilmaisemaan aikomukseen laajentaa niiden tuotteiden valikoimaa, joihin sovelletaan pakollisia alkuperä- tai lähtöisyysmerkintöjä koskevaa vaatimusta;
51. korostaa, että EU:ssa kestävästi tuotetun kasvivalkuaisen määrä ei lisääny ilman markkinakysyntää tai riittäviä tuottoja viljelijöille; katsoo, että kohdennettu julkinen tuki, kuten ekojärjestelmät, voisi parantaa kasvinviljelyn kannattavuutta; kehottaa markkinatoimijoita kehittämään tekniikoita viljan, valkuaiskasvien ja rehun valkuaispitoisuuden ja valkuaisen laadun määrittämiseksi, jotta ne vastaavat paremmin valkuaisen arvoa; korostaa, että markkinoiden avoimuuden lisääminen voi parantaa markkinoiden toimivuutta, vähentää jätettä ja lisätä kiertoa elintarvikealalla; katsoo, että toimintapoliittisilla strategioilla ja lainsäädäntökehyksillä olisi luotava kannustimia näille markkinoille; korostaa, että runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien tuotannon ohella sellaisen kasvivalkuaisen tuotanto on edelleen olennaisen tärkeää, jonka valkuaispitoisuus on pienempi, ja että näiden lähteiden kehittämisessä olisi noudatettava positiivisen massataseen periaatetta kuiva-aineen ja valkuaisen osalta;
52. katsoo, että elintarviketeollisuus on keskeinen osa kiertotalouden valkuaisarvoketjua, koska sen avulla voidaan saada enemmän arvoa valkuaiskasveista; korostaa tarvetta lisätä kasvivalkuaisen jalostuskapasiteettia; pitää tärkeänä, että jalostusteollisuus kartoittaa jätevirtansa niin, että ne ovat määrällisesti ilmaistavissa ja että niiden kierto tehostuu;
53. muistuttaa Pellolta pöytään -strategian tavoitteesta vähentää elintarvikejätettä 50 prosentilla, mikä voitaisiin osittain saavuttaa lyhyemmän ja tehokkaamman elintarvikkeiden toimitusketjun ja enemmän kiertoon perustuvan maatalouden ja elintarviketuotannon avulla, jossa biohajoavaa jätettä pidetään pikemmin resurssina kuin jätteenä; toteaa jälleen, että kannattavan elinkeinon varmistaminen alkutuottajille on ratkaisevan tärkeää Pellolta pöytään -strategian tavoitteiden saavuttamiseksi;

⁷ Konsolidoitu toisinto: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1308/2013, annettu 17. joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta. [EUVL L 347 20.12.2013, s. 671.](#)

54. korostaa, että on tärkeää vähentää poisheittämistä keinona välttää ruokahävikkiä; toistaa tässä yhteydessä 18. toukokuuta 2021 antamassaan päätöslauselmassa⁸ esittämänsä kehotuksen kartoittaa kaupallisia ja/tai hyväntekeväisyysmahdollisuuksia, jotta voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla väistämättömiä tai tahattomia säilyttämisen vähimmäisviitekokoja pienempiä saaliita, ja samalla suosia kalastustekniikoita, joilla vältetään ja vähennetään mahdollisimman paljon tällaisia saaliita; korostaa tässä yhteydessä tarvetta estää kalojen ja äyriäisten toissijaismarkkinoiden syntyminen tai laajentuminen;
55. korostaa, että monilla viljelijöillä ei ole riittävästi tietoa palkokasvien tehokkaasta viljelystä; muistuttaa tarpeesta edistää tehokkaita maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmiä sekä tietämyksen jakamista ja koulutusta, jotta kaikista elintarvikeketjun toimijoista voi tulla kestäviä, muun muassa nopeuttamalla innovointia ja vauhdittamalla tietämyksen siirtoa; kehottaa komissiota luomaan helppokäyttöisen verkkoalustan, joka mahdollistaa parhaita käytäntöjä koskevien esimerkkien ja kasvi- ja eläinvalkuaisen tuotantoa koskevien tietojen vaihdon;
56. korostaa, että viljelijöitä ja erityisesti pieniä ja keskisuuria tiloja ja perhetiloja tukemalla toteutettavaan valkuaisen kestävä tuotannon, erityisesti kasvivalkuaisen kotimaisen tuotannon, lisäämiseen tarvitaan toimia kaikilla tasoilla; kehottaa siksi jäsenvaltioita ottamaan käyttöön ja lisäämään investointi- ja tutkimustukea järjestelmä-, liiketoiminta- ja tuotantotasolla, kuten tarjoamalla investointitukea jatkojalostusketjulle;
57. katsoo, että julkisilla hankinnoilla olisi kannustettava kestävämpään valkuaisen tuotantoon ja kulutukseen;

Konkreettiset politiikkatoimet

58. kehottaa komissiota esittämään seuraavia politiikkatoimia:
- i. rehun lisäaineita koskeva asetus, jolla edistetään vakautta ja innovointia rehun lisäaineiden tuotannossa
 - ii. asianmukainen lainsäädäntökehys solupohjaisten elintarvikkeiden lupapyyntöjen arvioimiseksi ottaen huomioon tällaisten tuotteiden eettiset, sosiaaliset, terveydelliset, ympäristöön liittyvät ja taloudelliset ulottuvuudet
 - iii. tieteellisiä ja teknisiä ohjeita sisältävä asiakirja, jolla täydennetään hallinnollisia ohjeita uuselintarvikkeita koskevien hakemusten laatimista ja toimittamista varten, lupaprosessin selkeyttämiseksi varmistuen samalla mahdollisimman korkeat takeet ja vaatimukset elintarvikeeturvallisuudelle sekä ihmisravinnoksi tarkoitettujen uuselintarvikkeiden mahdollisten riskien asianmukainen arviointi ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti
 - iv. sivutuotteita koskeva direktiivi, joka mahdollistaa sen, että useampia biohajoavia sivutuotteita voidaan pitää rehuna, ja joka mahdollistaa myös elintarviketuotannon jäämien käytön ja kuljetuksen

⁸ Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. toukokuuta 2021 yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan asetuksen 15 artiklan mukaisen purkamisvelvoitteen tavoitteiden varmistamisesta, [EUVL C 15, 12.1.2022, s. 9](#).

- v. uusiutuvia energialähteitä koskeva kehys, jolla luodaan pitkän aikavälin kestävää ja vakaata sääntelyä kasvivalkuaisen uuttamisesta, maatalousjätteistä ja elintarviketuotannon jätevirroista saatavien sivuvirtojen hyödyntämiseksi bioenergian tuotannossa asettaen kuitenkin etusijalle elintarvikkeiden ja rehun tuotannon hedelmällisellä maatalousmaalla
- vi. energiaverotusdirektiivi, jossa vahvistetaan selkeät pitkän aikavälin verotussäännöt ja jolla kannustetaan kaikkien biopohjaisten polttoaineiden tuotantoon
- vii. uusia genomitekniikoita koskeva asetus, joka mahdollistaa uusien jalostustekniikoiden käyttöönoton lisäämättä määrääviä markkina-asemia ja ottaen huomioon eurooppalaisten pk-yritysten erityinen innovointitarve
- viii. hiilen poistamisen sertifiointikehys, joka mahdollistaa runsaasti valkuaista sisältävien kasvien viljelyyn liittyvät hiiliviljelykäytännöt ja varmistaa samalla viljelijöille lisätuloja
- ix. YMP:n sääntöjen yhdistelmä, joka tarjoaa vakaat puitteet, joustavat hoitokäytännöt ja kannustimia runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien tuotannolle ja runsaammin valkuaista sisältävät nurmikasvien ja palkokasvien sadot yleensä; runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien tuotantoon olisi kannustettava nykyisessä YMP:ssä ja ekojärjestelmien kautta; komission olisi harkittava mahdollisuutta sallia runsaasti valkuaista sisältävien ravintokasvien viljely kesantomaille tiukkoja ympäristösääntöjä noudattaen; komission olisi esitettävä ohjeasiakirja YMP:n täytäntöönpanon parhaista käytännöistä kestävien ja runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien, kuten valkuaiskasvien ja palkokasvien, viljelyn tehostamiseksi ja sen lisäksi etenemissuunnitelma strategioista, joilla vahvistetaan karjankasvatuksen ja alueellisen rehupotentiaalin välisiä yhteyksiä
- x. kasvinsuojeluaineiden kestävää käyttöä koskeva sääntelykehys, joka mahdollistaa myös valkuaiskasvien satojen onnistumisen kannalta vaarallisten tuholaisten ja taudinaiheuttajien esiintymisen, kehityksen ja leviämisen seurannan ja tieteellisen tutkimuksen
- xi. selkeä tutkimus- ja kehitysrahoitusstrategia, jolla edistetään ja vauhditetaan vaihtoehtoisten toimenpiteiden kehittämistä kasvinsuojelua varten täsmäviljelyn tai robotiikan kaltaisten teknisten innovaatioiden, hyötyhyönteisten ja vähäriskisten torjunta-aineiden käytön osalta
- xii. kestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevaan lainsäädäntökehukseen sisältyvä tieteeseen perustuva ja vapaaehtoinen merkintä, joka mahdollistaa elintarvikkeiden ympäristöjalanjälkien vertailun tieteellisesti tuotteen todellisten tietojen perusteella ja vastaavat vaatimukset rehulle
- xiii. elintarvikkeiden valkuaiastetta koskeva katsaus
- xiv. eläimistä saatavia sivutuotteita koskeva asetus, jossa sovelletaan edelleen jalostettujen maataloustuotteiden korkeaa turvallisuustasoa ja joka mahdollistaa useampien entisten elintarvikkeiden ja kalaperäisten ainesosien käytön rehuna

- xv. julkisia hankintoja koskevat säännöt, jotka helpottavat vähimmäisvaatimusten asettamista kestävyydelle
- xvi. selkeä tutkimuksen ja kehitystyön pitkän aikavälin rahoitusstrategia, joka sisältää taloudellisia kannustimia, joilla edistetään ja lisätään kestävästi tuotetun valkuaisen, erityisesti kasvi- ja eläinvalkuaisen, käyttöä elintarvikkeissa ja rehuissa EU:ssa, käyttämällä ja hyödyntämällä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, innovaatorahaston, Life-ohjelman, EIT Food -ohjelman ja muun asiaankuuluvan EU:n elintarviketeknologiaa ja maatalouden kehittämistä koskevan rahoituksen tarjoamia mahdollisuuksia
- xvii. lyhyellä aikavälillä väliaikainen poikkeus ja riittävä oikeusvarmuus sen varmistamiseksi, että lannasta talteen otettua tyypeä voidaan käyttää, ja pitkällä aikavälillä yhteisen tutkimuskeskuksen tieteellisten kriteerien perusteella kehittämien lannasta talteen otettua tyypeä koskevien kriteerien oikeudellinen soveltaminen luokittelemalla ne kemiallisiksi lannoitteiksi nitraattidirektiivin⁹ mukaisesti;
- xviii. kotieläintuotantojärjestelmien kestävyuden parantamista, erityisesti syötäväksi kelpaamattomien ainesosien ja sivutuotteiden käyttöä rehussa, koskevan tutkimuksen tuen jatkaminen
- xix. nitraattidirektiivin liitteen III muuttaminen, jotta helpotetaan karjanlannan anaerobisesta mädätyksestä syntyneestä orgaanisesta jätteestä peräisin olevan mädätysjäätteen käyttöä
- xx. puitteet kasvivalkuaisen tuotannon liittämiseksi vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastoon (FEAD)
- xxi. politiikkatoimet, joilla varmistetaan, että tuontivalkuainen on terveydellisten ja ympäristövaikutustensa osalta verrattavissa olevien tuotanto- ja laatuvaatimusten mukaista, jotta vältetään hiilivuodot, parannetaan EU:n tuottajien kilpailukykyä suhteessa EU:n ulkopuolisiin tuottajiin ja varmistetaan maailmanlaajuisesti korkeammat vaatimukset
- xxii. EU:n laidunstrategia, jonka tavoitteena on edistää laajaperäistä laiduntamista silloin, kun se sopii alueellisiin olosuhteisiin ja tilanteeseen, selvitys EU:n laajuisesta potentiaalista ja sellaisten valkuais- ja öljykasvien vaatimasta maa-alasta, joita voidaan viljellä EU:ssa, ja selvitys valkuaisen futuurimarkkinoiden käyttöönoton vaikutuksista riskinhallinnan mahdollistamiseksi viljelijöille
- xxiii. komission esittämä analyttinen tutkimus valkuaisille markkinoilla käytettävissä olevasta tilasta
- xxiv. lisää elintarvikkeiden elinkaariarviointien (n-LCA) tutkimusta;

⁹ Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12. joulukuuta 1991, vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta, [EYVL L 375, 31.12.1991, s. 1](#).

-
- ◦

59. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Proteiinit ovat keskeisiä ja välttämättömiä tasapainoisen ja terveellisen ruokavalion, ihmisten ravinnon ja eläinten rehun osatekijöitä. Kasvivalkuainen on myös ratkaisevan tärkeää siirryttäessä kestäviin elintarvikejärjestelmiin, ja palkokasvien ja nurmen viljelyn lisääminen edistää kestävämpää ja monipuolisempaa maataloutta ja vähentää lannoitteiden käytön tarvetta.

Lisäksi valkuais- ja nurmikasvien jalostaminen runsaasti valkuaista sisältäväksi valkuaisjauhoksi tuottaa öljypitoisia sivutuotteita, jotka voivat edistää kiertotaloutta ja joita voidaan käyttää ihmisravinnoksi, uusiutuvaan energiaan, lannoitteisiin, rehuihin tai vihreiden kemikaalien tuotantoon. Kasvivalkuainen auttaa myös vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä.

Valkuaisen kysynnän odotetaan näin ollen kasvavan jatkuvasti sekä maailmanlaajuisesti että EU:ssa. EU:ssa tuotetaan runsaasti valkuaista. EU tuottaa esimerkiksi 77 prosenttia rehuna käytettävästä valkuaisesta. EU:ssa on kuitenkin puutetta runsaasti valkuaista sisältävistä kasveista, joten vain 29 prosenttia eläinten rehuannosten tasapainottamiseen tarvittavasta runsaasti valkuaista sisältävästä rehusta on peräisin EU:sta. Samaan aikaan covid-19-pandemia ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat vaikuttaneet voimakkaasti maailmankauppaan ja tehneet selväksi, että EU:n on monipuolistettava elintarvikeketjujaan, kuten Versailles'n julistuksessa todettiin.

Näin ollen on selvää, että tarvitaan kattava EU:n valkuaisstrategia, jonka pitäisi mahdollistaa EU:n valkuaisuotannon lisääminen lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Esittelijä katsoo, että valkuaisstrategian olisi perustuttava seuraaviin viiteen pilariin:

1. Visio EU:n valkuaisuotannon lisäämisestä

Valkuaisuotanto on tunnustettava EU:n elintarvikejärjestelmän keskeiseksi osaksi, ja samalla olisi edistettävä kaikkien mahdollisten proteiiniähteiden kestävä kehitystä. Riippuvuutta yhdestä tai muutamasta toimittajasta olisi vähennettävä.

2. Paremmat edellytykset valkuaisuotannolle EU:ssa

Viljelijöiden on oltava valkuaisstrategian keskiössä. Kilpailukykyinen maatalousala on riippuvainen kestävästä tuotantopanoksista, kuten rehun lisäaineista, hyvästä kasvimateriaalista, lannoitteista ja terveestä maaperästä.

Kasvivalkuaisen tuotannon lisäämiseksi tarvitaan erityisesti hyviä kasvimateriaaleja. Lisäksi runsaasti valkuaista sisältävien viljelykasvien viljely- ja hyödyntämiskäytännöt edellyttävät usein uusia hoitokäytäntöjä ja viljelijöiden välistä yhteistyötä.

3. Kasvipäristen ja vaihtoehtoisten proteiiniähteiden kehittäminen elintarvikkeita ja rehuja varten

Kasvivalkuaisalan kehittäminen hyödyttää eurooppalaisia viljelijöitä, maaperän laatua, biologista monimuotoisuutta, ilmastoa ja ihmisten terveyttä. Valkuaisstrategian politiikkatoimilla on luotava toimijoita ja tuotteita koskevat tasapuoliset toimintaedellytykset. On ratkaisevan tärkeää tehostaa kasviperäisten ja vaihtoehtoisten proteiini-lähteiden tutkimusta ja kehittämistä.

4. Kokonaisvaltainen lähestymistapa, joka kattaa koko elintarvikkeiden arvoketjun

Valkuaistuotanto EU:ssa ei lisäännä, jos sille ei ole markkinalähtöistä kysyntää. Sen vuoksi tarvitaan parempaa koordinoitua ja yhteistyötä toimitusketjun eri toimijoiden välillä, jotta voidaan luoda nykyistä parempia yhteyksiä viljelijöiden, jalostajien ja vähittäismyyjien välillä.

5. Konkreettiset politiikkatoimet

Esittelijä ehdottaa, että komissio esittää joukon politiikkatoimia, joihin kuuluvat muun muassa seuraavat:

- lainsäädäntötoimet, kuten rehun lisäaineita koskeva asetus, joka mahdollistaa vakauden ja innovaatiot rehun lisäaineissa, uusielintarvikkeita koskeva lainsäädäntö, jolla yksinkertaistetaan ja nopeutetaan hyväksymismenettelyjä, jätedirektiivi, jolla laajennetaan rehuksi katsottavan biohajoavan jätteen tyyppejä, uusiutuvia energialähteitä koskeva direktiivi, joka mahdollistaa biopolttoaineiden tuotannon pitkän aikavälin ja vakaan sääntelyn, asetus uusista genomiteknikoista, sellaisten YMP:n sääntöjen yhdistelmä, jotka tarjoavat kannustimia runsaasti valkuaisia sisältävien viljelykasvien, nurmikasvien ja palkokasvien tuotannolle
- muut politiikkatoimet, kuten elintarvikkeiden valkuaisasetusta koskeva katsaus, kehys, jossa on parempi teknisten vaikeuksien sietokyky ja säilytetään samalla jalostettujen maataloustuotteiden korkea turvallisuustaso, selkeä tutkimuksen ja kehitystyön rahoitusstrategia, jolla edistetään kasvivalkuaisen käyttöönottoa elintarvikkeissa ja rehuissa EU:ssa.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	19.9.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+ : 34 - : 9 0 : 3
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

34	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Ivan David
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Drașoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli

9	-
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

3	0
ID	Gilles Lebreton
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää